Ohlédnutí za konferencí EFTA-NFTO v Berlíně, 17.–20. září 2026

Milé kolegyně, milí kolegové,

ráda bych se s vámi podělila o pár postřehů ze zářijového setkání EFTA-NFTO v Berlíně, které se konalo 17. - 20. září 2026.

Berlín, město, které bylo dlouhá desetiletí rozdělené a dnes je symbolem sjednocování, byl pro takové setkání vlastně docela příznačným místem.
Protože i naše konference byla hodně o překonávání hranic, sjednocování a hledání společné řeči.
Do Berlína přijeli psychoterapeuti, výzkumníci, vzdělavatelé a představitelé odborných organizací z 28 evropských zemí. Přestože působí v odlišných kulturních, společenských a legislativních podmínkách, spojuje je přesvědčení, že lidským obtížím nelze porozumět bez vztahů a souvislostí, v nichž vznikají a proměňují se.

Setkání, které začalo poznáváním historie

Konferenci zahájil předseda NFTO **Hans Christian Michaelsen**. Již úvodní program ukázal, že organizátorům nejde pouze o odborné přednášky, ale také o společný zážitek a poznávání prostředí, v němž se setkání odehrává.

Účastníci navštívili historický areál Pfefferberg a absolvovali komentovanou prohlídku slavné univerzitní nemocnice Charité, jejíž historie je úzce spjata s vývojem evropské medicíny. Německý kolega nás provedl jejími dějinami prostřednictvím zajímavých příběhů, osobností a medicínských objevů.

Celé setkání provázela přátelská atmosféra a velká péče německých organizátorů. Zvláštní poděkování patřilo profesoru **Matthiasovi Ochsovi,** který se významně podílel na přípravě konference, ale kvůli nečekanému úrazu se jí nemohl osobně zúčastnit.

Významnou součástí setkání byla také přítomnost prezidentky EFTA **Umberty Telfener** a zástupců evropských vzdělávacích institutů.

Když se systemické myšlení stává součástí celé instituce

Jedním z nejzajímavějších témat konference byla otázka, jak může systemický přístup proměňovat nejen práci jednotlivého terapeuta, ale také fungování celé zdravotnické instituce.

Páteční odborné sympozium neslo poněkud provokativní název *Systemické kliniky v Německu – jednorožci v Evropě?* Představilo několik německých zařízení, v nichž je systemické myšlení přirozenou součástí organizace psychiatrické a psychoterapeutické péče.

Zástupci klinik **Neckargmünd, Gezeiten Haus, SysTelios a Immanuel Klinik Rüdersdorf** ukázali modely práce, které pro mnohé účastníky působily téměř futuristicky. Obdiv se snoubil se závistí. Představte si kliniku, kde systemický přístup není jen metoda jednotlivého terapeuta, ale prostupuje celou institucí – od organizace týmů přes vztahy s pacienty a jejich rodinami až do kuchyně. Klinika se tak stává živým terapeutickým ekosystémem, v němž způsob fungování instituce podporuje samotný léčebný proces.

Právě zde se ukázalo, že systemická terapie není pouze souborem technik, které terapeut používá v pracovně. Je především způsobem přemýšlení o vztazích, odpovědnosti, spolupráci a kontextu.

Pozornost byla věnována také integraci dalších terapeutických přístupů, například EMDR, do systemické práce. Zajímavá byla rovněž témata humoru v terapii a takzvané *inteligence atmosféry* – schopnosti vnímat jemné, často nevyslovené signály, které spoluvytvářejí terapeutické prostředí.

Od přednášek ke společnému tvoření

Výraznou novinkou letošního setkání byl způsob, jakým byla konference organizována. Namísto tradičního modelu, kdy odborníci přednášejí a ostatní naslouchají, vznikly již před konferencí mezinárodní online pracovní skupiny.

Jejich členové se společně připravovali na setkání v Berlíně a během konference pokračovali v práci ve třech tematických oblastech.

První se zaměřovala na nové klinické postupy a integraci různých terapeutických přístupů. Druhá se věnovala podpoře psychoterapeutů, jejich profesnímu rozvoji a vzájemnému učení. Třetí otevírala otázky systemické práce v náročných společenských a institucionálních podmínkách.

Jednotlivé skupiny pracovaly tvořivě a často překračovaly obvyklé hranice konferenčních prezentací. Objevovala se hudba, hraní rolí, společná reflexe i zážitkové aktivity.

Napříč těmito setkáními zaznívala důležitá myšlenka: **systemický přístup se nesoustředí pouze na problémy a nedostatky, ale především na zdroje, možnosti a potenciál změny.**

Zajímavým tématem bylo také využití umělé inteligence. **Szymon Chrząstowski** z Polska předvedl, jak může AI pomáhat se zpracováním skupinových diskusí a vytvářením jejich shrnutí. A dokonce i vytvoří píseň a nakonec ji i zazpívá….hm….

Odborné diskuse doplnily výzkumné příspěvky **Marie Borscy, Valerie Pomini a Violy Sallay**, které přinesly poznatky o současném vývoji systemické psychoterapie v Evropě.

Evropa bez hranic? Pro psychoterapii zatím ne

Přestože evropské země sdílejí mnoho společných hodnot, podmínky pro výkon psychoterapie se mezi nimi výrazně liší.

Jedním z nejdiskutovanějších témat konference proto byla legislativní regulace psychoterapie, standardy vzdělávání, postavení supervize a možnosti úhrady psychoterapeutické péče.

V některých zemích má psychoterapie jasně vymezené místo v systému zdravotní péče, jinde její právní postavení zůstává nejasné. Zvláštní obtíže přinášejí systémy, které jsou postaveny především na individuálně diagnostikovaném pacientovi a nedostatečně zohledňují rodinné a vztahové souvislosti.

Znepokojivý příklad představila **Petya Varcheva** z Bulharska. Upozornila na návrh legislativy, který by podle jejího vyjádření mohl umožnit pracovníkům bezpečnostních složek získat oprávnění k výkonu psychoterapie po absolvování problematického vzdělávání. Takový vývoj by mohl vážně ohrozit důvěrnost terapeutického vztahu.

Diskuse ukázaly, že ochrana psychoterapeutické profese není samozřejmostí. Vyžaduje dlouhodobou spolupráci, odbornou solidaritu a schopnost společně vystupovat při jednání s institucemi a zákonodárci.

Prezidentka EFTA **Umberta Telfener** z Itálie připomněla význam změn, které vznikají zdola, z každodenní praxe a konkrétních vztahů. Zdůraznila, že kontext může být důležitější než samotná terapeutická metoda a že řešení často neleží v jednotlivci, ale v systému, jehož je součástí.

Současně zaznívalo, že při vytváření profesních standardů nesmíme ztratit ze zřetele lidský rozměr psychoterapie.

Ged Smith z Velké Británie upozornil na význam osobnosti samotného psychoterapeuta – na to, kdo jsme, jak vstupujeme do terapeutických vztahů a jakým způsobem jsme v nich přítomni.

V této souvislosti byl připomenut také *Systemický manifest*, jehož deset prohlášení zdůrazňuje, že systemické myšlení není hodnotově neutrální. Znamená ochotu angažovat se, naslouchat různým hlasům a přijímat odpovědnost za vztahy a společenské souvislosti, jejichž jsme součástí.

Když systemická podpora pomáhá přežít válku

Jedním z nejsilnějších okamžiků konference bylo vystoupení kolegyň z Ukrajiny – **Larysy Hushchiny, Diny Veselkové a Anny Chyrkové.**

Sdílely zkušenosti s poskytováním psychoterapie v podmínkách probíhající války. Hovořily o tom, jak si uchovávat profesní i osobní zdroje, jak pracovat s nejistotou a ohrožením a jak pomáhat druhým v situaci, kdy se každodenní život může během okamžiku rozpadnout.

Jejich příběhy silně zasáhly všechny přítomné.

Ukázaly, že odolnost není jen individuální vlastností člověka, ale vzniká a udržuje se také prostřednictvím vztahů, vzájemné podpory a solidarity.

Právě v tyto chvíle získávaly mnohé teoretické úvahy o systemickém přístupu velmi konkrétní a hluboce lidský význam.

Do programu přispěla také česká kolegyně **Lucie Hornová**, která představila výsledky a zkušenosti z Letní školy systemické supervize, konané na konci srpna 2026 v Praze.

Od společných myšlenek ke společným krokům

Závěrečné diskuse se nesly v duchu otázky, co může evropská komunita systemických psychoterapeutů společně udělat pro budoucnost své profese.

Účastníci se shodli, že samotná výměna zkušeností již nestačí. Je potřeba proměňovat společné myšlenky v konkrétní iniciativy, koordinovat postupy a posilovat postavení systemické psychoterapie na evropské úrovni.

Důležitým úkolem je také podpora zemí, v nichž psychoterapie dosud nemá odpovídající legislativní ukotvení nebo kde její nezávislost ohrožují restriktivní opatření.

V závěru konference pozval Szymon Chrząstowski účastníky k osobní reflexi. Každý měl možnost sdílet své sny a představy o budoucnosti systemické psychoterapie a evropské sítě NFTO.

Byl to symbolický návrat k tomu, co je pro systemické myšlení podstatné – k naději, představivosti, vztahům a možnostem, které vznikají, když lidé začnou společně hledat nové cesty.

Magdalena Grubich a Szymon Chrząstowski, Polsko, zároveň oznámili, že příští setkání EFTA-NFTO se uskuteční ve dnech ve Varšavě. A bulharské kolegyně nás pozvaly na **konferenci EFTA do Sofie, která se bude konat v roce 2028**, na niž Vás srdečně všechny zvu.

Berlín jako připomínka, že hranice lze překračovat

Když se vrátíme k místu, kde se letošní konference odehrávala, nabízí se zajímavá paralela.

Berlín byl po desetiletí symbolem rozdělení. Jeho obyvatelé žili v jednom městě, ale oddělovaly je zdi, politické systémy, pravidla a ideologie. Pád Berlínské zdi však ukázal, že i hranice, které se zdají být nepřekonatelné, mohou jednou ztratit svůj význam.

Také evropská psychoterapie dnes čelí nejrůznějším hranicím – mezi profesemi, terapeutickými školami, institucemi, legislativními systémy i jednotlivými zeměmi.

Berlínské setkání připomnělo, že jejich překonávání nezačíná velkými deklaracemi, ale ochotou naslouchat, spolupracovat, sdílet zkušenosti a hledat společná řešení.

Možná právě v tom spočívalo nejdůležitější poselství celé konference: **systemické myšlení není jen způsob, jak porozumět vztahům. Je také způsobem, jak vztahy vytvářet, propojovat a proměňovat.**

A Berlín, město, které dokázalo překonat vlastní rozdělení, byl pro takové setkání více než příhodným místem.